

“Het duurde even voordat ik de knoop kon doorhakken.”

Tom de Jong overziet zijn kersverse koppel zwoegervrije schapen. Een kruising Texelaars met Engelse Texelaars.

Fotografie Marcus Pasveer

NIEUW KOPPEL NA GEZONDHEIDSPROBLEMEN

“Mijn werk is een stuk leuker geworden”

De lammertijd was voor schapenhouder Tom de Jong voorheen een periode waarin hij door problemen met *Chlamydia abortus* met het lood in zijn schoenen naar de stal liep. Zwoegerziekte zorgde uiteindelijk voor de keuze om te wisselen van koppel. Dit gaf hem het plezier en vertrouwen in zijn werk terug.

Als melkveehouder vond hij in 2006 zijn bedrijf niet groot genoeg om door te zetten, maar afscheid nemen van de veehouderij kon hij niet. Tom de Jong had altijd al schapen, maar sindsdien is hij zijn koppel langzaam gaan uitbreiden. “Inmiddels zit ik op zo’n tweehonderd schapen en is het geen kleine hobby meer te noemen”, lacht hij.

Sluimerende gezondheidsproblemen

Toch zat hij er niet altijd zo glunderend bij als nu. Met steeds grotere regelmaat merkte hij dat zijn dieren gezondheidsproblemen hadden. “Dit begon eigenlijk heel geleidelijk”, vertelt hij. “Ik had weleens een mager schaap of er liepen er een aantal tussen met uierproblemen. Dat heb ik een tijdje een beetje weggekeken met het idee dat het wel los zou lopen. Maar ik zag steeds vaker zwakke dieren. Toen heb ik op een rij gezet wat ik allemaal tegenkwam op jaarbasis en daar schrok ik best van.” Van de dieren met gezondheidsproblemen vertoonde een groot aantal een duidelijk beeld van zwoegerziekte. ►

Last van verwerpers

Naast deze problemen had hij in de lammertijd al langere tijd last van verwerpers. "In eerste instantie dacht ik niet aan *Chlamydia abortus*. De dierenarts was net geweest om te enten tegen rotkreupel en de dagen daarna lagen er verschillende dode vruchtjes in het hok. Ik dacht: 'Dat zal toch niet door het enten komen?' De dierenarts nam het serieus. Uit onderzoek bleek toen dat de abortusbacterie chlamydia aanwezig was in mijn koppel. Dat was wel even schrikken." Hij kreeg uiteindelijk het advies om de dieren bij wie hij de bacterie vermoedde te behandelen. "Na die eerste verwerpers liep het aantal flink op. Ik ging elke ochtend naar de hokken toe met het idee: 'Wat zal ik vandaag weer aantreffen?' Uiteindelijk ging het om dertig dode en niet-levensvatbare lammeren. Ook al weet je dat je voor de volgende dekperiode kunt enten en je er echt even doorheen moet, is het toch wel zwaar."

De herfst daarna is hij op aanraden van de dierenarts direct gestart met enten. "Het is duur, maar het is wel een investering op langere termijn. Het betekent helaas niet dat je nooit meer verwerpers hebt, maar het is een stuk minder." Hoewel hij er samen met de dierenarts alles aan had gedaan om zijn koppel zo gezond mogelijk te krijgen, was het naar eigen zeggen niet genoeg. "Ik had niet meer overal zieke schapen, maar het kon nog steeds beter. De enige slag die ik nog kon slaan, was starten met een nieuw koppel schapen."

Zwoegervrije koppel

Dit was ook het advies van GD-dierenarts René van den Brom toen hij het bedrijf bezocht. "Zwoeger bleef als rode draad door het bedrijf gaan. De enige oplossing was volgens hem het kopen van een zwoegervrije koppel." Het heeft een jaar geduurd voordat Tom hier klaar voor was. In zijn achterhoofd bleef rondgaan dat het toch best goed ging met de dieren, maar er bleef

van alles sluimeren. "René en mijn eigen dierenarts zeiden toen: 'Mensen die de stap hebben gemaakt, waren in één keer van het gedoe af.' De gedachte dat ik niet meer constant bang hoefde te zijn om weer een ziek dier tegen te komen, sprak me aan."

Dus hakte hij vorig jaar september de knoop door: er kwam een nieuw koppel schapen. Zijn oog viel op een kruising Texelaars met Engelse Texelaars. "Het was flink wennen. De schapen kennen jou niet en jij kent de schapen niet. Het voelde een tijd alsof ik de oppas was van andermans schapen. Na de eerste overgangsproblemen loopt het nu eigenlijk heel goed. Het had echt even tijd nodig. Ik begin ze beter te kennen en door één keer met het aflammeren bezig te zijn zie je veel beter hoe een schaap is en wat 'ie doet. Na dik een half jaar voelden ze echt als mijn schapen."

"Het voelde alsof ik de oppas was van andermans schapen."

“Sectie op een kadaver geeft ontzettend veel informatie en de dierenarts geeft op basis daarvan goede adviezen.”

Vertrouwen en vooruitkijken

Het allerbelangrijkst: Tom ziet een verschil in hoe de schapen het doen. Dat is voor hem het belangrijkste. “Voorheen was ik vaak met individuele schapen bezig. Nu kan ik meer aandacht hebben voor het gehele koppel. Ik blus veel minder brandjes en heb vertrouwen in de dieren.” En niet alleen zijn vertrouwen is gegroeid. De schapenhouder ervaart ook een toekomstperspectief en heeft ruimte om vooruit te kijken. “Neem het ontwormen. De insteek is met het tijdig omweiden veel preventiever. Dit vraagt iets meer tijd, maar die tijd heb ik nu. De dieren gaan meer hun eigen gang en ik krijg daardoor meer ruimte voor andere dingen in mijn werk. Dat maakt het echt een stuk leuker.”

Terugkijkend op de afgelopen jaren zijn er twee dingen heel belangrijk: onderzoek en goed contact met de dierenarts. “Sectie op een kadaver is niet goedkoop, maar het geeft ontzettend veel informatie. En een dierenarts geeft op basis van deze informatie heel waardevolle adviezen.” Volgens Tom is een dierenarts niet alleen iemand die zieke dieren behandelt, maar steeds vaker een adviseur en bedrijfsbegeleider. “Hierdoor ga je op een andere manier naar je bedrijf kijken. Je zet in op preventie en gaat plannen maken. Het is soms even doorbijten, maar uiteindelijk kun je juist daardoor groeien. Dat is iets wat ik de afgelopen jaren echt heb geleerd. Het hierdoor gegroeide vertrouwen is heel waardevol.”

Gezondheid betekent plezier

Voor de toekomst verwacht Tom de Jong voor nu geen grootse en meeslepende avonturen. “Ik wil mijn dieren graag gezond houden en daar ga ik op inzetten. Het goed managen van mijn koppel en zorgen dat het aflammeren goed verloopt, is voor nu even genoeg. Ik ben zakelijk en wil de dingen die ik doe graag haalbaar houden.” Toch ratelen zijn hersenen door. “Het is niet dat ik stilsta. Ik heb nog genoeg plannen. Denk aan het optimaliseren van de dekperiode door flushen, het ophogen van het lammeraantal door kopertekorten aan te pakken en inzetten op het welzijn van de dieren. Uiteindelijk zijn die gezonde dieren het belangrijkste, dan werk ik met plezier. Daar houd ik in mijn hele bedrijfsvoering rekening mee.” ■

Tom de Jong heeft weer schik met zijn schapen en zet voor de toekomst in op gezondheid.

